

Tisková zpráva členských organizací Zeleného kruhu a Klimatické koalice
zabývajících se energetikou

Doporučení vládě: Zvýšit cíl pro obnovitelné zdroje či doplnit řešení energetické chudoby

čtvrtek 11. ledna 2024

Ekologické organizace přichází se souborem konkrétních doporučení [1] vládě ČR, jak vyřešit připomínky k Národnímu klimaticko-energetickému plánu ČR, které v prosinci zaslala ve svém stanovisku Evropská komise [2]. Organizace již dříve upozornily, že podle hodnocení Evropské komise obsahuje návrh plánu celou řadu nedostatků [3]. Týká se to zejména příliš nízkého podílu obnovitelných zdrojů (OZE), chybějících opatření pro sociálně spravedlivou transformaci ekonomiky, nedostatečně popsanych investičních potřeb a zdrojů na jejich pokrytí či příliš povrchní konzultace návrhu plánu s veřejností.

Kompletní doporučení ekologických organizací jsou přílohou této tiskové zprávy a ke stažení [zde](#):

Evropská komise na druhou stranu ocenila návrh českého klimaticko-energetického plánu v oblasti energetické efektivity, zejména plán na energetické renovace budov. Za pozitivní také považuje plánované kroky k posilování energetické bezpečnosti a otevírání energetického trhu novým hráčům. Komise také oceňuje cíl konce spalování uhlí pro výrobu elektřiny a tepla do roku 2033.

V řadě oblastí však vládní návrh evropské závazky neplní. Jedná se zároveň o oblasti, kde je zlepšení primárně v zájmu samotné České republiky. Česko by mělo zvýšit cíl pro podíl obnovitelných zdrojů na spotřebě energie z 30 na minimálně 33 procent do roku 2030 [4] a předložit konkrétní opatření, jak tohoto cíle dosáhneme. Ekologické organizace navrhují zaměřit se na posilování kapacity a flexibility přenosové a distribuční soustavy, zjednodušování povolovacích řízení (včetně vyčlenění akceleračních zón), rozvoj komunitní energetiky a dalších moderních přístupů jako je chytré řízení souladu výroby a spotřeby či akumulace energie.

Evropská komise také postrádá komplexní analýzu sociálních dopadů a konkrétní opatření pro zajištění sociálně spravedlivé transformace ekonomiky. Ekologické organizace doporučují zejména stanovit jasné cíle pro energetické renovace domů se zaměřením na nízkopříjmové domácnosti a zajistit stabilní financování těchto programů – například z výnosů prodeje emisních povolenek.

Organizace také navrhují, jak konkretizovat cíle pro výzkum a vývoj v oblasti modernizace energetiky. Navrhují i jak definovat investiční potřeby a finanční zdroje spojené s energetickou transformací. Požadují také vyhodnocení rizik spojených se změnou klimatu, která mají dopad na energetickou infrastrukturu včetně například omezené dostupnosti vody pro chlazení jaderných elektráren.

Ve vazbě na upozornění Evropské komise, že chybí plán a ukončení dotací pro fosilní paliva, doporučují ekologické organizace přijmout definici fosilních dotací, vyčíslit reálné fosilní dotace v ČR včetně investic do plynové infrastruktury a přijmout opatření, která tyto dotace postupně vyřadí.

Evropská komise dále vidí nedostatek v samotném procesu přípravy klimaticko-energetického plánu, zejména v malém zapojení veřejnosti. První a dosud jediná konzultace návrhu s veřejností proběhla na začátku června 2023, kdy ještě nebyly k dispozici podklady a veřejnost se vyjadřovala jen k velmi širokým otevřeným otázkám. Konzultace neproběhla v souladu s Aarhuskou úmluvou a v návrhu plánu chybí část uvádějící, jak byly výsledky konzultace zohledněny, která je povinnou součástí plánu. Proto je i na základě doporučení od Evropské komise nevyhnutelné, aby se v co nejbližší době uskutečnilo druhé kolo veřejné konzultace, která zabezpečí inkluzivní zapojení veřejnosti na přípravě plánu.

Za vyřešení nedostatků plánu jsou zodpovědni ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela a ministr životního prostředí Petr Hladík. Návrhy na opravy Národního klimaticko-energetického plánu ČR s důrazem na doplnění konkrétních opatření by zároveň měly být integrovány do aktuálně připravovaných strategických dokumentů na národní úrovni – tedy do Státní energetické koncepce ČR (SEK) a Politiky ochrany klimatu v ČR (POK).

Jiří Koželouh, vedoucí energetického programu Hnutí DUHA, říká:

“Český klimaticko-energetický plán má řadu silných stránek, ale na druhé straně je opravdu co zlepšovat. Jako ekologické organizace cítíme svojí zodpovědnost v tom pomoci. Proto jsme sestavili konkrétní doporučení vládě, jak plán opravit a doplnit například v oblasti zajištění rychlejšího rozvoje obnovitelných zdrojů či opatření proti energetické chudobě. Důvodem pro posilování sítí, odstraňování bariér pro rozvoj OZE či cílenou pomoc se snižováním energetické náročnosti bydlení není však jen reakce na stanovisko Evropské komise. Jde hlavně o náš vlastní zájem na posilování energetické soběstačnosti a zlepšování životních podmínek lidí.”

Štěpán Vizi, expert na klimatickou politiku Centra pro dopravu a energetiku, říká:

“Česko bude mít v příštích několika letech k dispozici bezprecedentní objem peněz na transformaci celé energetiky. Pokud máme této šance využít, nezbytně potřebujeme kvalitní a důvěryhodnou strategii, kterou se můžeme řídit. Český návrh klimaticko-energetického plánu zatím bohužel tato očekávání nespĺňuje. V první řadě

nepočítá s dostatečným rozvojem obnovitelných zdrojů energie, nevěnuje se ale dostatečně ani tématu energetické chudoby nebo ukončení dotací na fosilní paliva. Vláda má nyní šanci všechny tyto nedostatky odstranit a připravit plán, který nasměruje Česko k úspěšné transformaci.”

Miriám Macurová, vedoucí klimatické kampaně Greenpeace ČR, říká:

“Připomínky Evropské komise k návrhu Národního klimaticko-energetického plánu ČR se v mnohém shodují s připomínkami, které jsme jako ekologické organizace do procesu aktualizace vnášely již od jejího začátku, ať už se jedná o navýšení cíle pro obnovitelné zdroje anebo důraz na opatření pro sociálně spravedlivou transformaci ekonomiky. Pro transparentnost celého procesu je ale také nevyhnutná inkluzivní a efektivní konzultace plánu s veřejností, která doteď neproběhla. Proto je důležité, aby se tak stalo co nejdříve, aby zůstal dostatek času na zapracování připomínek do finálního plánu samotného.”

Edvard Sequens, energetický konzultant v Calla - Sdružení pro záchranu prostředí řekl:

“Použité modely transformace české energetiky umožňují vybrat nákladově optimální řešení. Politici ale řekli ne a rozhodli se zadat povinnou velkou kapacitu drahých jaderných reaktorů, omezit využití levnějších obnovitelných zdrojů a pro jistotu ještě trvají na nereálně nízkých investičních nákladech jaderných zdrojů. To vše doporučujeme v další práci změnit.”

Kontakty:

Jiří Koželouh, vedoucí energetického programu Hnutí DUHA, tel.: 723 559 495,
e-mail: jiri.kozelouh@hnutiduha.cz

Štěpán Vizi, expert na klimatickou politiku Centra pro dopravu a energetiku, tel.: 770 164 203, e-mail: stepan.vizi@cde-org.cz

Miriám Macurová, vedoucí klimatické kampaně Greenpeace ČR, tel.: 771 154 362,
e-mail: miriam.macurova@greenpeace.org

Edvard Sequens, energetický konzultant v Calla - Sdružení pro záchranu prostředí,
tel.: 602 282 399, e-mail: edvard.sequens@calla.cz

Zdroje:

[1]

https://hnutiduha.cz/sites/default/files/dokumenty/doporuceni_upravy_doplneni_necp_2024_01_10.pdf

[2]

https://commission.europa.eu/system/files/2023-12/Factsheet_Commissions_assessment_NECP_Czechia_2023.pdf

https://commission.europa.eu/system/files/2023-12/SWD_Assessment_draft_update_d_NECP_Czechia_2023.pdf

[3]

<https://www.cde-org.cz/cs/blog/cesky-navrh-klimaticko-energetickeho-planu-ma-dle-evropske-komise-nedostatky-zvysit-by-se-mel-napriklad-cil-pro-oze/2347>

[4] Návrh klimaticko-energetického plánu počítá s cílem 30% pokrytí spotřeby energie z OZE v roce 2030. Požadavek Evropské komise na 33 % (což odpovídá férovému podílu ČR na plnění celoevropského cíle) je splnitelný, pokud využijeme potenciál, který ČR má. Zatímco dosavadní návrh plánu počítá s výstavbou 10 GW nových fotovoltaik a 1,2 GW nových větrných elektráren, tak možnosti jsou dle odborných studií 15 GW fotovoltaiky a 2 GW větru.

<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cz/Documents/energy-resources/Rozvoj-obnovitelnych-zdroju-do-roku-2030-kveten-2023.pdf>